

SKOG & EKONOMI

NYHETER FRÅN DANSKE BANK

Skog som investering är hett! Vi ger dig de bästa råden inför skogsköpet.

Intresset för skogsmark är större än någonsin. En bidragande orsak är det låga ränteläget som gör att reala tillgångar som kommersiella fastigheter, skog och mark ökar i attraktivitet. I detta nyhetsbrev listar vi ett antal skogsekonomiska faktorer som är viktiga att tänka på inför förvärvet. Vi förklarar betydelsen av läget, tillgängligheten, boniteten, skötseln, kvaliteten, åldersstrukturen och skogens restriktioner. Vi upplyser också om tre klassiska fällor som man bör undvika. Ta del av våra tips i temaartikeln på sidan 1.

Att köpa skog på börsen – går det?

Allt tyder nu på att SCA delas upp i två delar, en hygiendel samt en skogs- och skogsindustri. Detta ökar möjligheterna för dig som vill investera i skogsmark över börsen. Med en teoretisk värdeberäkning utifrån bokslut och erfarenhetstal skulle marknadsvärdet av SCAs cirka 2 miljoner hektar produktiv skogsmark uppgå till drygt två tredjedelar av marknadsvärdet på "Nya SCA". Holmens andel kommer inte långt efter. Vi går igenom bolagens värderingar av skogen per kubikmeter och skogens andel av bolagens totala marknadsvärde. Skulle du sedan anse att det bokförda värdet på skogen är för lågt, ja då är naturligtvis skogens tyngdpunkt ännu större i dessa bolag. Läs mer i temaartikel 2 på sidan 5.

BANKEN ANALYSERAR MARKNADEN:

2 *TEMAARTIKLAR*

- Danske Banks råd till skogsköparen.
- Går det att köpa skog på börsen?

4 *MASSAMARKNADEN*

- Kortfibers dramatiska fall oroar.

6 *SÅGADE TRÄVAROR*

- Marginell Brexit-påverkan för skogsindustrin, hittills.
- Egyptenmarknaden pressar furuträvarorna.

7 *TIMMER OCH MASSAVED*

- Marknaden full av virke.
- Kvotering av talltimmer i augusti! Räkna med prissänkningar.
- Uppstartsproblem på nya Värö.

8 *TIPS TILL SKOGSÄGARNA*

- Prioritera grandminerade bestånd om du skall slutavverka.

9 *KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKESMARKNADEN*

- Anders Marklund, avgående vd Uni4Marketing:
"Jag är lite moloken över Melanöstern- och Nordafrikamarknaderna med försvagade ekonomier, låga oljepriser och fortsatt politisk oro."

11 *FASTIGHETSMARKNADEN*

- Högkonjunktur för skogsköp i Sydsverige.

12 *RÄNTA & VALUTA*

- Brittsommar efter Brexit men på sikt finns anledning till oro.

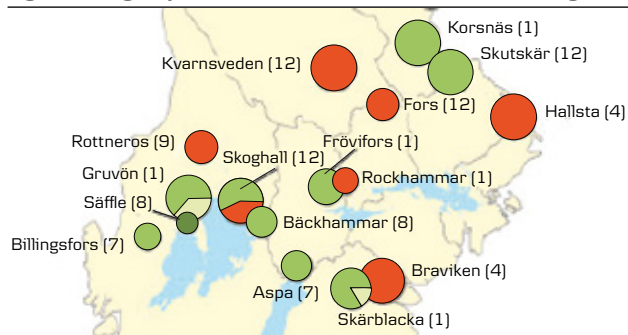
Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/prenumeration

TEMAARTIKEL 1 DANSKE BANKS RÅD TILL SKOGSKÖPAREN

Ränteläget är lågt och det är allt fler som börjar fundera på att förvärva skogsmark, antingen för att förverkliga en dröm eller för att placera en del av sitt kapital. Detta gäller hela registret av köpare från privatpersonen som söker efter ett mindre skogsskifte, företagaren som vill säkra delar av sina tillgångar till den institutionella placeraren som söker förräntning med målet att förvalta pensionskapital på bästa sätt.

Det finns massor att tänka på inför ett skogsköp exempelvis härlighetsvärden, skattesituationen, naturhänsyn, mm. Utan att förringa dessa faktorer fokuserar vi på det vi är bäst på – skogsekonomin. Vi försöker här beskriva några av de viktigaste ekonomiska faktorerna köparen skall tänka på inför ett skogsförvärv. Vi anser faktiskt att dessa gäller relativt generellt för såväl privatpersoner som pensionsförvaltare.

Figur 1. Skogsstyrelsens karta över massabrugen i Sverige

1. Läget

Läget är viktigt ur många aspekter och vi har delat in det i tre kategorier.

- **Industristruktur**
Ditt virke behöver en köpare och långa transporter kan snabbt äta upp skogsnettot. Den svenska fiberindustrin är huvudsakligen lokaliserad utmed kusterna samt i ett mellansvenskt kluster. Sågverken är mer spridda över landet.

Ta reda på vilka industrier som finns i området och om köparna gör ett transportavdrag på virket från den aktuella fastigheten.

- **Konkurrenssituation**
Virkespriserna avspeglas inte helt i industristrukturen. Södra Sverige har exempelvis landets absolut högsta virkespriser, både på timmer och massaved. Det beror i huvudsak på två faktorer, dels finns här många sågverksaktörer och så håller Södra, med sin egen fiberindustri, uppe massavedspriserna. Stäm av prisnivån med andra skogsägare i området och kontrollera Skogsstyrelsens regionala prisstatistik.
www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Statistik
- **Infrastruktur**
Ett bra vägnät i anslutning till fastigheten är ett stort plus. Närhet till en lastplats för järnväg ökar avsättningsmöjligheterna. En exporthamn nära fastigheten ökar flexibiliteten och gör dig mindre sårbar, även om en närliggande industri skulle läggas ned.

2. Skogens tillgänglighet

Denna faktor syns bäst när du tittar på den ekonomiska kartan och skogskartan. Kommer jag åt skogen? Har fastigheten ett bra vägnät? Finns det långa myrar eller bergsryggar insprängda i fastigheten eller är det extremt kuperat? Är skogsegendomen utspridd på många skiften som dessutom ligger som långa rimpor i terrängen? Detta är faktorer som påverkar din skogsekonomi långt mer än vad du kan tro.

3. Boniteten

Boniteten är markens produktionsförmåga. Något förenklat visar den skogens genomsnittstillväxt per år och hektar under en omloppstid. Boniteten är därmed fastighetens motorstyrka.

Boniteten mäts i två steg. Först tas ett ståndortsindex fram på skogsbeståndet och sen räknas boniteten fram. När boniteten understiger 1 m³sk/år, ha klassas marken som impediment istället för produktiv skogsmark. Läget och boniteten är några av de få saker som du själv inte kan påverka efter att du blivit skogsägare. Spridningen i bonitet kan vara mycket stor även inom ett begränsat område. Paradoxalt påverkas fastighetspriset endast marginellt av boniteten. Långsiktigt har boniteten extremt stor betydelse för fastighetens ekonomi. Vi visar detta med ett exempel.

Vi jämför två fastigheter

Fastighet 1: Ståndortindex G22 (bonitet 6,1)

Fastighet 2: Ståndortindex G32 (bonitet 11,7)

Detta visar en stor men långt ifrån ovanlig skillnad i södra Sverige. Vid 3 % kalkylränta får Fastighet 1, ett diskonterat kalmarksvärde på 8 500 kr/ha och Fastighet 2, på 35 700 kr/ha. Den bördiga fastighetens mark är alltså 4,2 gånger mer värd än den med fattigare mark.

4. Skogsskötseln

Att en välskött skog är mer värd än den med eftersatt skötsel låter som en självklarhet. Faktum är dock att prisskillnaden på marknaden oftast är försumbar, om det inte är uppenbara extremskillnader på skötseln. Dessutom har vi nästan aldrig sett en mäklarbeskrivning där inte skogen tituleras som "mycket välskött".

Den ekonomiska förvaltningen av en skog är väldigt långsiktig. Något generaliserande påstår vi att alla åtgärder syftar till att nå ett så högt netto som möjligt vid slutavverkningen, dessutom inom rimlig tid. Det är vid slutavverkningen som skogsägaren "cashar hem" nästan hela vinsten. Detta innebär att skog från täta självföryngringar eller förädlad plantmaterial som på ett skonsamt sätt röjts och gallrats professionellt vid rätt tillfälle är betydligt mycket mer värd än motsatsen. Det här är mycket svårt att se för en lekman. Ta därför hjälp av en lokal, kunnig person, exempelvis en erfaren virkesköpare. Han/hon kan ge dig enormt mycket information om skötseln, rötskador, stormrisk, och framförallt virkesvärden.

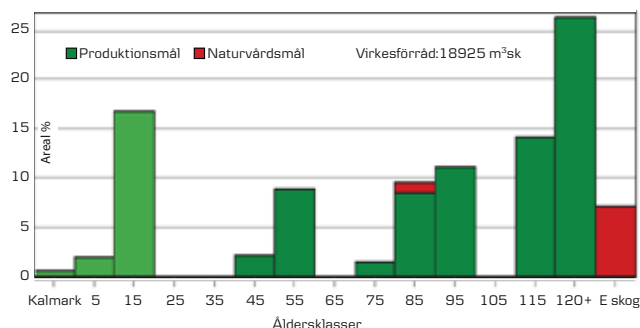
5. Skogens kvalitet

Skogens kvalitet beror till allra största delen på det genetiska materialet och skötseln. Men det finns områden, som beroende på klimat och markförhållande, har större förutsättningar för god virkeskvalitet. Många har hört talas om Värmlandsgran och Hälsingefura. Det stämmer att de sluttande översilningsmarkerna i västra Värmland och hedarna i inre Hälsingland har producerat väldigt fina skogar. Tänk då på att dessa kvaliteter finns på många håll utspridda i landet. Därför är lokalkännedomen otroligt viktigt inför ett skogsmarksköp. Återigen är det exempelvis virkesköparen och lokal skogskompetens som kan bistå dig med information.

6. Åldersstrukturen

Åldersstrukturen bland skogsägarna blir allt äldre och den genomsnittliga skogsmarksköparen är i dag 53 år. Men det är inte den åldersstrukturen vi tänker på här.

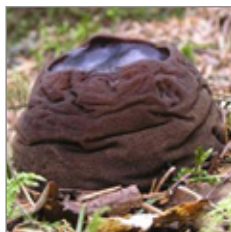
Figur 2. Åldersklassfördelning

När man pratar om skogsfastigheter så ser många framför sig en idealfastighet med lika mycket skog i alla åldrar. Där har du ett jämnt flöde av intäkter framöver. Faktum är att dessa fastigheter är mycket ovanliga. Även Bergviks enorma skogsinnehav på ca 2 miljoner hektar har en ojämn åldersklassfördelning. Vi tycker inte att ålderklassfördelningen kan ses som en kvalitetsfråga. Det är snarare en likviditetsfråga. Initierade köpare med olika ekonomier har därför olika preferenser för vilken åldersklassfördelning som passar dem bäst. En långsiktig köpare med stark likviditet kan mycket väl föredra en fastighet med stor andel välskött, medelålders skog. Där har du visserligen inga större intäkter under lång tid, men däremot är förräntning och värdeutveckling ofta väldigt hög på det kapital du placerat i den skogen.

7. Får skogen avverkas?

De allra flesta fastigheter har ett antal områden där man måste ta hänsyn av olika skäl. Det kan vara nyckelbiotoper där man hittat skyddsvärda arter. Det kan vara tjäderspelplatser eller kulturlämningar av olika slag.

Bombmurkla

Hänsyn ingår i ett skogsägande och de flesta skogsägare är stolta över sina skyddsvärda områden. Blir samhällets krav för stora är grundinställningen att du skall få ersättning. Det viktiga är att du är medveten om vilka åtaganden du går in när i du köper fastigheten och vilken hänsyn du kan förväntas att ta. Din ekonomiska kalkyl kan bli fullständigt omkullkastad om du räknat med avverka den gamla skogen och sedan får nej när du skickar in din avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen. Vi upplever att det på senare tid blivit ett hårdare klimat mellan myndigheterna och de privata skogsägarna. Därmed kan risken i skogsägandet ha ökat. Gör därför denna hemläxa noga.

8. Rätt volym i skogen

Detta är en så stor fråga att vi behandlar den speciellt i nästa nummer.

FÄLLORNA

Klassiska fällor du skall undvika!

När du nu funderat på vad du skall tänka på innan ditt skogsköp så ger vi dig också tre klassiska fällor som du skall försöka undvika. Men kom först ihåg, för oss privatpersoner köps nästan alltid skogen lika mycket med hjärtat som med hjärnan. Du kanske medvetet går i fällan med frimodigt sinne – bara för att det var just den skogen du ville ha. Så länge du har råd kan det ändå vara ditt livs affär.

1. Marknaden dras mot mitten

Detta är en "sanning" som gäller för de flesta marknader, men frågan är om inte skogsfastighetsmarknaden tar priset. Mäklarnas prisstatistik, med regionvisa snittpriser, redovisade per kubikmeter, har en oerhört stor

påverkan på spekulanterna och därmed marknaden. Därför dras naturligtvis prissättningen mot dessa nivåer. Riktiga kvalitetsfastigheter med hög bonitet, välskötta skogar, fina vägnät, låg hänsynsandel i bra virkesprislägen blir därmed för billiga. Ni kan då själva tänka ut vad som händer med de riktigt dåliga fastigheterna. Spridningen kring medelvärdet i regionen är alldeles för låg!

2. Stor andel ogallrad medelålders skog

Dessa fastigheter är ganska vanliga ute på marknaden. De beskrivs ofta i prospekten med uttryck som "mycket högt virkesförråd" eller "täta, fina, växtkraftiga skogar". Faktum är att den här typen av fastigheter i princip alltid blir för dyra. Orsaken är att marknaden, som sagt, dras mot områdets snittpriser per m³sk. Eftersom dessa fastigheter, mycket riktigt, har höga virkesförråd blir hektarpriset väldigt högt. Det du som köpare missar är att så fort du köpt fastigheten, för kanske 500 kr/m³sk, så skall du gallra bort uppemot 25 % av skogen. Nettot här blir i bästa fall 100 kr/m³sk och kan i många fall bli betydligt lägre. Se upp med ogallrade fastigheter.

3. Hög andel lövskog

Hög andel lövskog kan ofta göra skogsspekulanten förälskad. "Det är ju så vackert!" Ja, det kan vara oerhört vackert, men sätt då detta prispåslag på nöjes- eller njutningskontot. Eftersom vi här bara pratar ekonomi så måste vi tyvärr meddela att hög andel löv innebär en sämre skogsekonomi. Många säger "ja, men lövmassaveden är ju ofta dyrare än barrmassaveden nu för tiden". Det är helt korrekt, men det är inte massaveden som du som skogsägare lever av. Det är timmerstockarna som går till sågverket som ger dig över 70 % av ditt netto. Lövtimmer existerar nästan inte i Sverige så därför ger dina lövdominerade skogar ett lågt netto. Ett tydligt exempel är Skånes vackra ädellövskogar. Dessa är undersköna men ger oftast låga netton när du avverkar. Tänk extra noga om det är mycket löv på fastigheten.

Efter denna dragning hoppas vi inte att vi skrämt bort dig som köpare. Hör gärna av dig till oss på banken om du har frågor och funderingar inför skogsköpet.

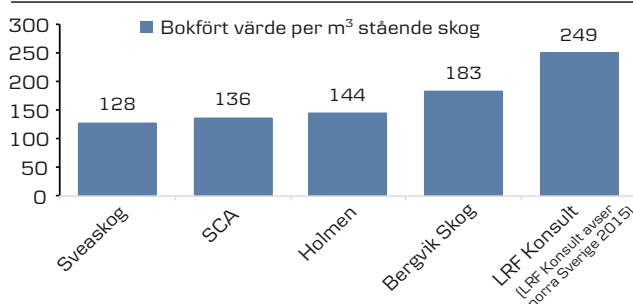
Vi är 20 specialister spridda över landet som sett mer skogsförvärv än de flesta. Detta har gett oss en stor erfarenhet och vi älskar att kasta oss över den skogsbruksplan du kommer med. Du hittar oss på vår hemsida: www.danksebank.se/lantbruk. Välkommen.

TEMAARTIKEL 2

Går det att köpa skog på börsen?

För den privatperson som vill investera i skog på börsen finns det inga riktigt bra, renodlade alternativ. I Nordamerika kan man köpa noterade REITs (fastighetsinvestmentbolag) fokuserade på skog som Weyerhaeuser, Potlatch och Rayonier. I Sverige finns ännu inte dessa alternativ. Det går visserligen, teoretiskt att köpa aktier i Bergvik Skog där, nästintill hela substansvärdet består av skog. Problemet är att de är inte är noterade på någon handelsplats, handeln är mycket tunn och därmed är dessa aktier inte lätta att få tag på. I Sverige återstår då att köpa aktier i något av de noterade skogsbolagen: BillerudKorsnäs, Holmen, Stora Enso och SCA. Den goda nyheten för privata investerare är att samtliga noterade skogsbolag har låga värderingar av sina skogstillgångar, de flesta omkring 140 kronor per kubikmeter, jämfört med den privata fastighetsmarknaden, se figur 3. Däremot varierar graden av exponering mot skog väsentligt.

Figur 3. Bokfört värde på skog, kronor per kubikmeter virkesvolym

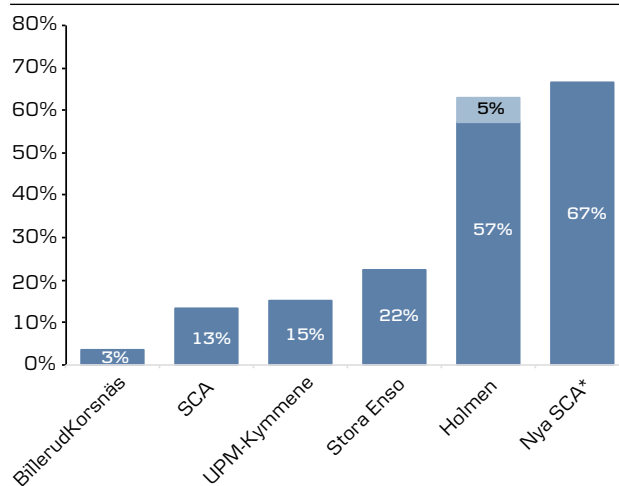

Källa: Bolagsrapporter, LRF Konsult, Danske Bank Markets

BillerudKorsnäs äger 5 % av Bergvik Skog till ett bokfört värde om 1,2 miljarder kronor (BillerudKorsnäs andel av Bergvik Skogs egna kapital). Detta motsvarar dock endast 3 % av BillerudKorsnäs skuldfria värde (aktievärdet plus bolagets nettolåneskuld). Aktier i BillerudKorsnäs ska man därför köpa av andra anledningar än viljan att placera i skog.

Stora Enso har ett spritt skogsägande. Dels äger man 49 % av aktierna i Bergvik Skog och 41 % av aktierna i systerbolaget Tornator i Finland. Värdet av det egna kapitalet i dessa innehav uppgår till knappt 14 miljarder kronor. Utöver det har man plantager i Kina, Brasilien, Uruguay samt några andra länder till ett totalt bokfört värde om knappt 6 miljarder kronor. Tillsammans utgör dessa 22 % av Stora Ensos skuldfria värde, se figur 4.

Figur 4. Bokfört värde av skog som andel av bolagets skuldfria marknadsvärde

* Siffran för det Nya SCA (dvs ex hygienverksamheten) bygger på det bokförda värdet av skogen samt att marknaden värderar den industriella rörelsen till 15 mdr kronor

Källa: Bolagsrapporter, FactSet

Holmen erbjuder den idag största exponeringen mot skog. Bolaget äger ca 1 miljon hektar produktiv skogsmark som värderas till ett bokfört värde om drygt 17 miljarder kronor. Detta motsvarar 57 % av bolagets skuldfria värde. Läger vi dessutom till det bokförda värdet på Holmens tillgångar i vattenkraft så ökar andelen realtillgångar till 62 % av Holmens marknadsvärde. Restvärdet, marknadens implicita värdering av Holmens industri, blir då 11 miljarder kronor.

Trots att SCA äger 2 miljoner hektar produktiv skog till ett bokfört värde om drygt 30 miljarder kronor motsvarar detta i dag endast 13 % av SCAs skuldfria marknadsvärde p.g.a. den stora hygienverksamheten. Detta kommer dock att ändras radikalt nästa år. Vi förutsätter att bolagsstämman då godkänner styrelsens förslag att dela ut hygienverksamheten till aktieägarna. Detta kommer att förvandla SCA till ett betydligt mera renodlat skogsföretag med en industrirörelse något större än Holmens, men med ungefär dubbelt så mycket skog.

Om vi antar att marknaden kommer att värdera det nya SCAs skog till bokfört värde och industrirörelsen till ca 15 miljarder kronor, skulle detta innebära att 67 % av det nya SCAs marknadsvärde utgörs av skog. Utöver skogen ingår då sågverk samt bruk för massa, papper och liner. Nästa år har vi sannolikt två bolag på den svenska börsen där merparten av värdet är skogsmark. Anser du dessutom att värderingen av bolagens skogar är för låg, ja då får du ännu mer skog för pengarna än vad vi redovisat här.

MASSAMARKNADEN

Oskar Lindström
Skogsanalytiker på Danske Bank
Markets Sverige.
www.danskebank.com

Kortfibers dramatiska fall oroar

Årets drama på massamarknaden kan definitivt inte tillskrivas långfibern. Den har bara rört sig plus minus ca 10 dollar och är nu några dollar högre än vid början av året. Nej, det är kortfibern som stått för dramatiken. Sedan början av året har priset på kortfiber massa fallit med, smått ofattbara, 110 dollar. Det tangerar nu bottennoteringen i slutet av 2011. Historiskt har utvecklingen på kortfibermarknaden haft en avgörande betydelse för prisutvecklingen på långfiber massa. Frågan är nu om vi står inför ett prisfall på långfiber massa trots sommarens uppgång?

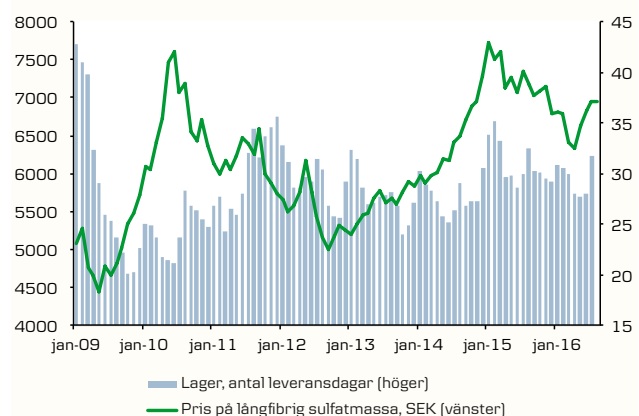
Först lite bakgrund. Till viss del kan kortfiber massa fungera som substitut för långfiber massa. Blir prisskillnaden tillräckligt stor lönar det sig för enskilda producenter att ersätta en viss mängd långfiber med en något större mängd kortfiber massa med bibehållen styrka i pappret men till en något lägre kostnad. Under de senaste fem åren har den genomsnittliga prisskillnaden varit 95 dollar, vilket också anses vara en ungefärlig jämviktspunkt. När prisskillnaden i början av året bara var omkring 14 dollar var incitamentet till substitution borta. Nu är prisskillnaden hela 140 dollar och rimligen kommer substitutionen återigen att öka.

Läget på massamarknaden är nu mycket svårbedömt. Istället för en nedjustering av priset på långfiber massa tror vi ändå på en långsam uppgång i priset på kortfiber massa under de kommande tolv månaderna. Till att börja med ser vi en begränsad nedsida på kortfiber massan från nuvarande nivåer. Priset ligger redan nära den prisbotten vi sett under de senaste tio åren, omkring 670 dollar (bortsett från efter finanskrisen då priset rasade till 480 dollar). För det andra så har

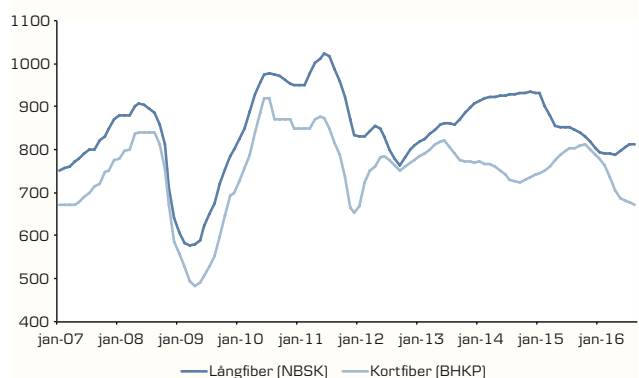
vi sett en kraftig appreciering av den brasilianska realen mot dollarn under året (+20%) vilket kommer att sätta press på Brasilien-baserade producenters rörelsemarginaler. Slutligen tror vi inte på något överutbud på kort sikt. Det kan se ut som att vi har en betydande kapacitetstillväxt på kortfiber massa de kommande åren (i genomsnitt 1,6 miljoner ton i ny årskapacitet per år 2016-2017 jämfört med i genomsnitt 1,3 miljoner årston per år 2014-2015). Vår erfarenhet är dock att detta kompenseras med stängning av högkostnads kapacitet, framförallt i Kina. Vi räknar därför med att kortfiber massapriset stiger något och att långfiber massapriset kommer att fortsätta att fluktuera kring de nivåer vi legat hittills i år (omkring 800 dollar per ton).

Figur 5.
Pris på långfibrig sulfatmassa (NBSK) och globala lagernivåer

Källa: Bloomberg

Figur 6.
Prisutveckling lång- och kortfiber massa (USD/ton)

Källa: Bloomberg

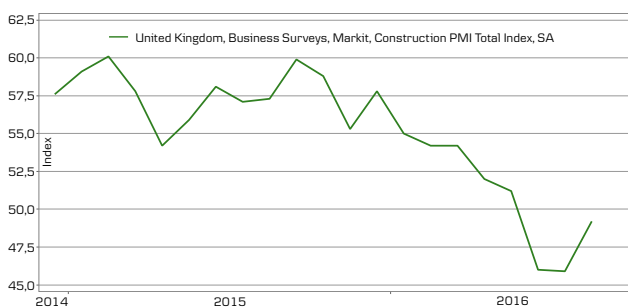
BANKEN ANALYSERAR TRÄVARUMARKNADEN

Brexit-påverkan marginell för skogsindustrin hittills

Vi har ringt runt till ett antal skogsindustriföreträdare för att fråga hur de drabbats av Storbritanniens, så fruktade, beslut att lämna EU. Ingen av dessa säger att de märkt någon större effekt förutom pundets ras direkt efter utträdet, se figur 14 på sidan 13. De flesta poängterar dessutom att man har lyckats kompensera valutakursförändringen med ökade priser. Några upplever att brittiska köparna är något försiktigare och köper på kortare avtal än tidigare. På det stora hela verkar ändå den första fasen av Brexit avlöp lugnt för den svenska exportnäring som kanske är mest beroende av Storbritannien. Industriföreträdarna lägger dock till att man bevakar utvecklingen med stor respekt.

Några som påverkades kraftigt av Brexit-beslutet var de brittiska inköpscheferna inom byggsektorn. De visade på den största reaktionen sedan finanskrisen vid första mätpunkten i juni efter omröstningen, se figur 7. Där håller också oron i sig vid julmätningen. [Vid ett resultat under 50 bedömer man att utvecklingen kommer att bli sämre jämfört med föregående månad.]

Figur 7. Storbritanniens inköpschefsindex för byggsektorn. (Index 50 = ingen förändring)

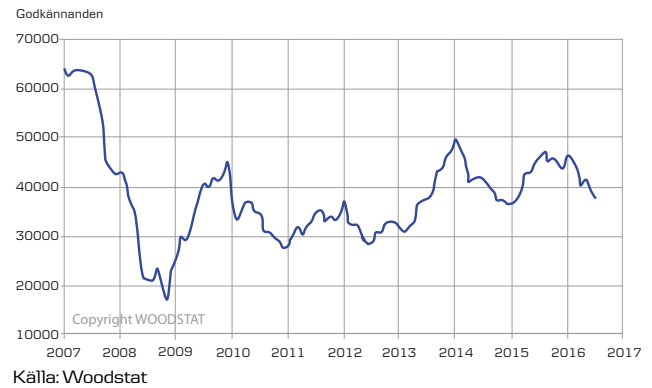

Källa: Skogsindustrierna/Macrobond

Mätningen av antalet tillstyrkta bolåneansökningar visar också på en fallande trend, men utan någon dramatik, se figur 8. Utöver dessa index har vi inte hittat några tydliga reaktioner på Brexit-beslutet.

Figur 8. Antal tillstyrkta huslån, Storbritannien

Källa: Woodstat

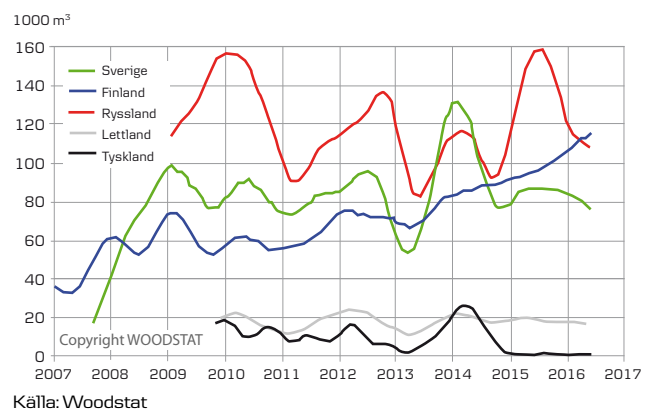
Furan pressar trävarorna

I början av året var vår prognos att trävarumarknaden hade bottnat och att vi skulle få se en långsam återhämtning mot högre priser där granen gick först och furan kom senare under året.

Att granen tagit kommandot har vi tydligt sett under första halvåret. För första gången passerade snittpriset på granträvaror furupriserna under våren. Furans återhämtning verkar dröja när vi dessutom ser pris-sänkningar på furuträvaror för tillfället. Orsaken till det senaste prisfallet beror egentligen på en enda marknad - nämligen Nordafrika och framförallt Egypten. Mitt i sommaren inträffade, än en gång, en kollaps på denna marknad på grund av bristen på kapital.

Figur 9 visar månadsimporten av furuträvaror till Egypten från huvudexportörerna. Den senaste mätpunkten är tyvärr före kapitalbristen slog till denna sommar. Man kan dock se vad som hände vid samma situation förra sommaren. Av någon anledning har finska sågverk lyckats hantera situationen bättre.

Figur 9. Månadsimport av furuträvaror till Egypten från ledande exportörer

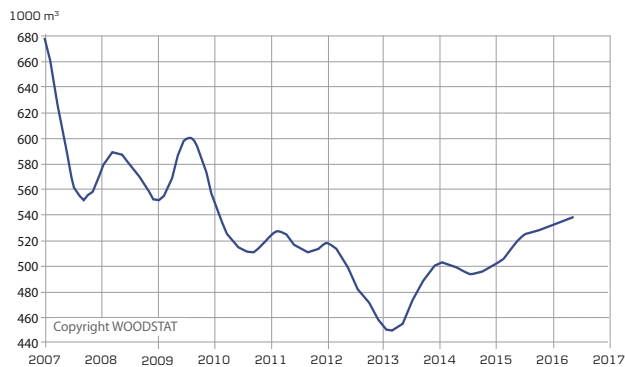
Källa: Woodstat

Läget på trävarumarknaden är nu mycket osäkert. Tyvärr tror vi att pressen på furuträvarorna kommer att fortsätta i höst. Till Nordafrika och Egypten går framförallt de sämre furukvaliteterna och det är i detta segment som pressen är hårdast. Då alternativ till Egypten saknas för tillfället, påverkar det hela marknaden. Dels får alla sågverk en andel, sämre kvaliteter. Dels smittar en prissänkning vanligtvis över på bättre kvaliteter. Ljuspunkten är granen som går förhållandevis bra, men även mellan trädslagen finns det tyvärr smittoeffekter.

Mot denna bakgrund bedömer vi att sågverken får vara nöjda om de kan behålla nuvarande prisnivå på granvarorna, medan det blir en press nedåt på furan i höst.

På längre sikt tror vi ändå att förbättringen av marknaden och priserna fortsätter. Den svenska trävarumarknaden är mycket bra med byggboom och god försäljning i byggvaruhusen. Exporten till Europa återtar successivt förlorad mark och är nu uppe på den högsta sedan årsskiftet 2009-2010, se figur 10.

Figur 10. Månadsexport av barrträvaror från Sverige till Europas huvudmarknader

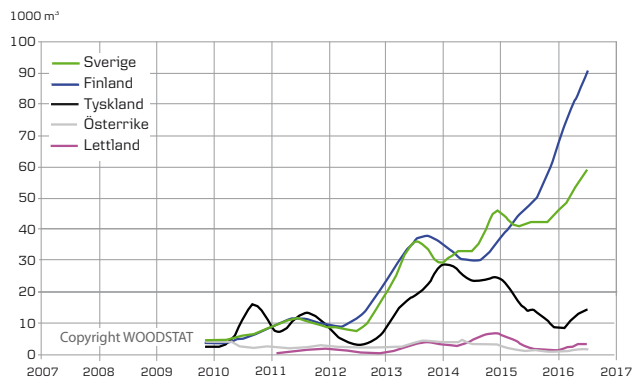

Källa: Woodstat

Även exporten till Kina fortsätter att växa dramatiskt och även här verkar vi tydligen ha mycket att lära av våra finska vänner, se figur 11. De signaler vi får vad gäller Kina så har man köpt på sig lite för mycket nu och sitter med lager. Detta är ett klassiskt köpmönster i Kina och vi är övertygade om att denna marknad fortsätter att växa.

Figur 11. Månadsimport av barrträvaror till Kina från Europas största exportörer

Källa: Woodstat

TIMMER & MASSAVED

Marknaden fortsatt full av virke

Vi har tidigare prognosticerat en allt tuffare konkurrens om massaveden framöver, allteftersom industrin bygger ut massakapaciteten. Prognosen ligger definitivt fast. Vi kan dock konstatera att denna höst kommer det att vara gott om massaved och sågverksflis i hela landet. En situation som vi bedömer kommer att hålla i sig till årsskiftet.

Orsakerna till att det är så gott om ved är sannolikt en kombination av följande:

1. En lång period, sedan april, med torra marker och exceptionellt goda drivningsförhållanden.
2. Sågverken har kört för fullt och levererat stora mängder cellulosaflys.
3. Industrin har haft både oplanerade och planerade underhållsstopp som enligt vår bedömning varit fler och längre än normalt.

När det gäller lövmassaved verkar utbudet vara än högre än för barrsortimenten och vissa leverantörer har haft svårt att placera lövet hos industrin.

Uppstartsproblem på nya Värö

Södras nya flaggskepp och fyramiljarders investering var planerad att starta igång den 13 juni, fem veckor efter att industrin stängdes den 7 maj. Det har framkommit i vissa internationella medier att starten var försenad beroende på tekniska problem. Detta har i sin tur gjort att det nu spekulerats friskt i skogsbranschen om väldigt stora förseningar. Vi kontaktade **Södra Cells vd, Gunilla Saltin**, för att få lite mer klarhet.

”Jag kan bekräfta att anläggningen inte var klar att sätta igång i tid. Driftstarten blev därför senarelagd med ett antal veckor. Nu håller vi på att trimma in anläggningen. Det gör att vi löpande har driftstopp, vilket är helt normalt och planerat.

Jag räknar med att vi framöver kommer att kunna köra ikapp största delen av förseningen och som planerat landa i full produktion med 700 000 årston under 2017.”

Med detta klarläggande känns det inte som någon dramatik i förseningen. Däremot kan man tänka sig att flödet av massaved blir lite väl starkt under hösten eftersom Södra jobbat väldigt hårt för att säkerställa en god råvarutillgång i uppstartsskedet. Vår spekulation blir därför att ytterligare aktiviteter för att främja massavedsflödet sannolikt senareläggs något under året. Detta skulle då bidra till att kyla av virkesmarknaden.

Kvotering av sågtimmer i augusti

När det gäller sågtimmer har vi faktiskt en liknande situation som för massaveden. Det är över lag gott om timmer i hela landet. Det är den tuffa marknaden för sågad fura som gör att vissa sågverk i Mellansverige nu, till och med, kvoterar leveranser. Man får alltså inte leverera hur mycket talltimmer man vill till sågverken i augusti! Detta i inledningen på hösten, en period när nervositeten hos virkesköparna normalt brukar hugga in - då har vi kvotering! Vi som skribenter kan inte komma ihåg att vi upplevt detta tidigare. Svenska sågverk är av tradition alltid sugna på råvara och än mer på hösten.

Den ovan nämnda kvoteringen är nog inget som den enskilda skogsägaren skall ligga sömnlös över. Däremot är det en exceptionellt tydlig signal om att timmerhungern, och därmed betalningsförmågan är lägre än på länge.

Den goda försörjningssituationen för timmer är tydlig i Syd- och Mellansverige. I nordligaste Sverige spretar signalerna något och här upplever vi att försörjningsläget är mera ojämnt.

Fortsatt konsolidering av Sydsvensk sågverkssektor

För några månader sedan var det Rörvik som stängde sågar och drog ned produktionen. Nu är det Södra som lägger ned sågarna i Ramkvilla och Torsås samt säljer sin minsta såg i Djursdala. Man drar dessutom ned produktionen i Värö- och Mönsteråsågen. I detta paket ingår också investeringar i Långasjösågen för ökad kapacitet om 40 000 m³. Enligt Södra minskar den totala produktionen med ca 200 000 m³ sågat [-10 %]. 2015 producerade Södra totalt 2 miljoner m³. Detta innebär en minskning av Södras timmerbehov med ca 400 000 och minskningen av timmerförbrukningen i Götaland blir ca 3 %, vilket kan tyckas marginellt. Sammantaget kommer ändå de strukturåtgärder som nu görs bland Sydsvenska sågar att kyla av den tidigare smått hysteriska timmermarknaden i Götaland, åtminstone på kort sikt.

Prispress nedåt på talltimmer

Mot ovan beskrivna bakgrund ser vi framför oss en höst med stillastående massavedspriser. Om överutbudet på löv fortsätter skulle vi kunna få se prissänkningar där, men i övrigt tror vi alla industrins virkesköpare är fullt medvetna om att det kommer en tid efter denna då situationen sannolikt är en helt annan.

När det gäller timmer tror vi på stabila grantimmerpriser medan vi räknar med prissänkningar på talltimmer. Även granpriserna kan mycket väl påverkas lokalt, men då tror vi inte att det blir i prislistan utan enbart genom sänkta rotpriser och premier.

TIPS TILL SKOGSÄGARNA

Det generella rådet för Sveriges skogsägare denna höst är framförallt att prioritera grandominerade bestånd vid slutavverkning, om du skall slutavverka. Vår tro är att det kommer att finnas betydligt bättre tillfällen att slutavverka tallbestånd framöver. Även lövtunga avverkningar bör man vara försiktig med och stämna av med sin virkesköpare innan man startar sågen.

Södra Sverige

Den Sydsvenska virkesmarknaden blir i höst lugnare än vad vi tidigare räknat med. Kombinationen av strukturåtgärder i sågverkssektorn, en mycket presad talltimmermarknad, en försenad start för Värö och generellt gott om virke kyler naturligtvis av marknaden.

Våra råd blir därför följande:

- Fortsätt att röja allt du har tid och råd med. Detta är den bästa förberedelsen för högre rotnetton framöver.
- Fortsätt att gallra klena, unga bestånd, massavedspriset är bra och tidig gallring skall aldrig styras av nettot.
- Stäm av med din virkesköpare innan du ger dig in i lövdominerade avverkningar.
- Om du skall slutavverka så välj bestånd med hög andel gran.

Mellansverige

Även om det nu är väldigt gott om massaved i marknaden tror vi på långsiktigt förbättrade massavedspriser i Mellansverige, speciellt i östra Hälsinglands kustland. Som vi nämnt finns det mellansvenska sågverk som kvoterar talltimmerleveranserna under inledningen på hösten. Skogsbränslesäljarna har ännu inte märkt av starten av det enorma Värtanverket i Stockholm. Förhoppningarna om en bättre skogsbränslemarknad ligger fortfarande på framtiden.

Våra råd är följande:

- Røj i tid och kanske lite hårdare än du brukar så skjuter du fram förstagallringen något. Var dock försiktig i bestånd med hårt betningstryck.
- Fortsätt gallra klena bestånd men var återhållsam med äldre och grövre gallringar.
- Kontrollera behovet hos din köpare innan du avverkar i lövdominerade bestånd.
- Undvik att slutavverka tall denna säsong om du inte har klart om vettiga priser från din virkesköpare.

Norra Sverige

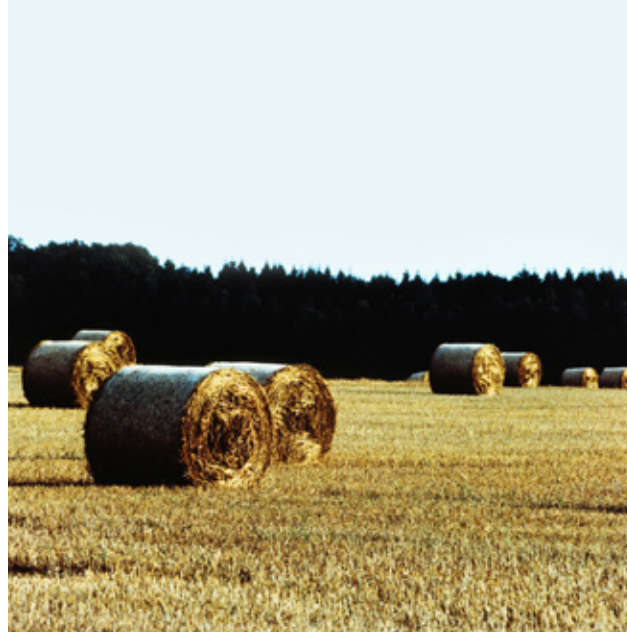
I norra Sverige är timmerbalansen något bättre än i övriga landet. Vi är därför något mer positiva till slutavverkning här. Storförbrukaren Husum har haft driftstopp och i norr är det för ovanlighets skull lika gott om massaved som i övriga landet.

Våra råd är:

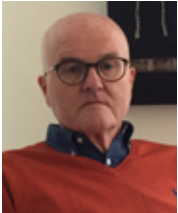
- Som alltid – røj för allt vad tygeln håller.
- Prioritera klena gallringar i beståndsvårdande syfte. I övrigt ligg lågt med gallringen denna period. Det kommer definitivt bättre tider.
- Undvik talldominerade bestånd i slutavverkning.

KONTAKTA OSS!

Vi hjälper vi dig gärna! Våra kontaktuppgifter finner du enkelt via vår hemsida www.danskebank.se/lantbruk eller genom att ringa kundservice på 0752-48 45 42.

KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKES-MARKNADEN

Anders Marklund.

Senior Advisor och avgående vd på **Uni4 Marketing**. Försäljningsbolag med fokus på MENA-området (MiddleEastNorthAfrica). Bolaget ägs gemensamt av SCA, Holmen, Martinsons och SÖDRA.

Just nu är jag generellt lite moloken över MENA-marknadernas besvärliga situation med försvagade ekonomier, låga oljepriser och fortsatt politisk oro. Trävarumarknaderna i Marocko, Algeriet, Tunisien och Saudi Arabien fungerar tillfredsställande medan det endast görs sporadiska affärer i Libyen och Jemen. Iran betraktas fortfarande som hemmaplan för ryska exportörer och har ännu inte kommit igång för svensk del. Den viktiga egyptiska marknaden, som står för 50 % av den svenska Nordafrikaexporten, brottas alltjämt med brist på pengar och politisk instabilitet. Den viktiga turismen har mer eller mindre kollapsat vilket gör att inflödet av utländsk valuta minskat radikalt. Importörernas köpkapacitet har dämpats rejält och priserna pressas nu ned på riktigt låga nivåer. Exporten från Sverige har minskat under sommaren. Däremot ligger de finska exportörerna kvar på ungefär tidigare nivåer, trots de låga priserna.

Jag vill understryka att i grund och botten har Egypten, med sina drygt 90 miljoner invånare, ett enormt behov av trä och byggmaterial men det känns också viktigt att vi finner alternativa marknader för de lägre furukvaliteterna.

Olle Berg
Marknadschef, **Setra**
www.setragroup.com

Trävaror: Jag upplever inte att vår försäljning påverkats av Brexit. Däremot har vi naturligtvis drabbats av valutafallet även om vi kunna höja priserna en del i UK. Jag känner mig dock väldigt osäker inför eventuella framtida Brexit-effekter. För trävaror generellt är det en marknad som utmärker sig negativt, det är Nordafrika och framförallt Egyptern. Återigen efter "Ramadan" (i slutet på juni) så kan inte egyptierna betala. Egyptiska pundet har fallit 30-40 % mot USD under sommaren.

Furan drabbas hårt av detta och det är oroande att furulagren är fortsatt höga. Marknaden i hela övriga världen är hyfsat stabil och granen går väldigt bra även om vi inte känner något tydligt pristryck uppåt.

Timmer: Med hänsyn till situationen i Nordafrika så kan jag inte tro annat än att talltimmerpriserna går ned.

Peter Nilsson
Vd, **Bergs Timber**
www.bergstimber.se

Trävaror: Det vore fel att säga att det går bra för sågverken men vi känner en successiv förbättring.

Våra marknader är bra eller ok bortsett från Nordafrika, där det är mycket pressat. Detta påverkar naturligtvis furan, men eftersom vi tryckimpregnerar en mycket stor del så klarar vi oss förhållandevis bra. Marknader som Sverige, England och USA är bra och vi skickar nu ca 10 % av vår volym till vårt lager i Baltimore i USA. Vi har inte märkt något av Brexit förutom valutaförsvagningen, vilken vi lyckats kompensera till stor del. Däremot är vi mycket observanta på och ödmjuka inför vad som händer där.

Timmer: Vi har gott om råvara och jag tror att timmerpriserna går ned framöver, framförallt på tallen.

Jan Wahlberg
Marknadschef, **Valåsen Moelven**
www.moelven.com

Trävaror: När det gäller Brexit så gick valutan hårt mot oss direkt efter beslutet. Nu har vi till stor del

lyckats priskompensera oss för pundfallet. Försäljningen är förvånansvärt stark även om vi ser en ökad försiktighet hos köparna. På lång sikt känner vi ändå en oro för den brittiska marknaden.

Vi sågar 355 000 m³ varav 65 % är fura vilket gör att vi nu påverkas av den tuffa egyptiska marknaden. I augusti var det väldigt låg aktivitet, men vi räknar med att skeppa mer i september. Prisnivån har dock sjunkit ordentligt. Vi tror fortsatt på Nordafrika och det finns ingen annan tydlig marknad som kan ta de lägre kvaliteterna. Kina har tidigare varit ett alternativ, men för tillfället är lagren där relativt höga.

Timmer: Det borde vara en press nedåt på talltimmerpriserna.

FASTIGHETSMARKNADEN

Högkonjunktur för skogsköp i Sydsverige

LRF Konsults prisstatistik, se figur 12, bekräftar det vi har upplevt en längre tid. Skogmarkspriserna ökar successivt i Sydsverige. Däremot känner vi inte igen dämpningen i norr, framförallt inte i kustlandet. Vi tror som deras mäklare, se intervju, att priserna fortsatt upp eller åtminstone ligger still i norr. Eftersom vi har skogsköpartema på sidan 2 i detta nyhetsbrev så blir denna bevakning kortare än vanligt.

Fredrik Luhr
Vd, Areal
www.areal.se

Först kan man konstatera att utbudet varit mycket lågt i augusti. Annonseringen av gårdar på Hemnet den 15 augusti var den lägsta på många år. Nu verkar det dock fylla på mot mer normala nivåer. Marknaden är fortsatt spretig. Fastigheter med enbart jord och skog säljs generellt till höga nivåer. Finns det mycket byggnader och eftersatt underhåll så går det däremot trögt även om gården ligger storstadsnära.

En tydlig trend vi noterat är att delavyttringarna ökar. Orsaken är sannolikt ett alternativ till traditionellt generationsskifte. Ägarna börjar bli till åren och barnen vill inte ta över. Då avyttrar man driften samt en del av gården men behåller boningshuset och kan bo kvar. Lantmäterimyndigheten kommer inte att ha mindre att göra i framtiden.

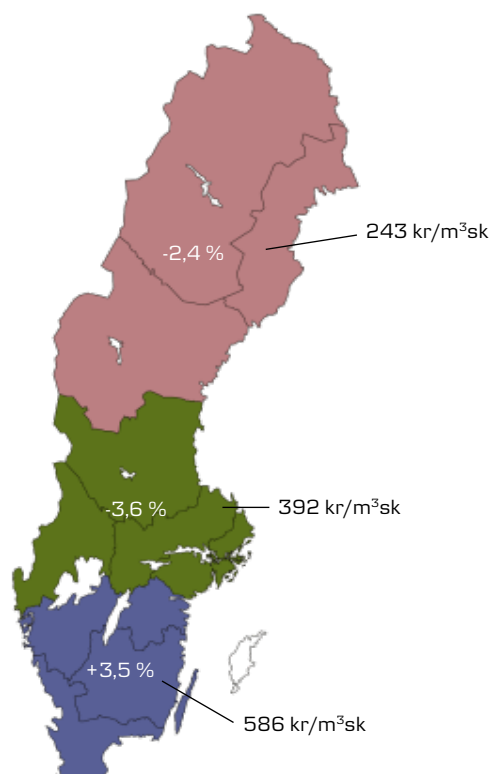

Markus Helin
Chefsmäklare, LRF Konsult
www.lrfkonsult.se

Utbudet är fortfarande lågt. Enligt vår prisstatistik har vi sett en redig prisuppgång i Sydsverige men däremot sänkta priser i norr. Våra mäklare upplever dock en stabil prisbild i norr, vilket vi sannolikt får se när vi summerar året. På fastigheter som många har råd med, i spannet 1-2 miljoner kronor, märker vi nu ett ökat intresse som leder till högre priser. Detta gäller också de riktigt stora fastigheterna, med prislappar över 10 miljoner. Däremot är efterfrågan lägre i mellansegmentet.

Områden där våra mäklare har sett en mer pressad prisbild är norra och västra Värmland samt även sydvästra Dalarna, kring Ludvika. Här kanske det är köpläge?

Figur 12.
Skogmarkspriser LRF Konsults prisstatistik våren 2016

Källa: LRF Konsult

Danske Bank Sverige är en fullservicebank med ett brett utbud av produkter och tjänster inom sparande och placeringar, pension och försäkring, finansiering och betalningar samt riskhantering. Banken ingår i Danske Bank Group, ett börsnoterat aktiebolag på Köpenhamnsbörsen och en av Nordens största finanskoncerner med över 400 kontor i 15 länder. Danske Bank i Sverige har ett 50-tal bankkontor och sex regionala Finanscenter och etablerades i Sverige 1997 i samband med förvärvet av Östgöta Enskilda Bank. För mer information besök danskebank.se, twitter.com/danskebankse, facebook.com/danskebanksverige

RÄNTA OCH VALUTA

Bankens chefsekonom **Roger Josefsson** ger sin syn på ränte- och valutasituationen. <http://danskeanalyse.danskebank.dk>

Brittsommar

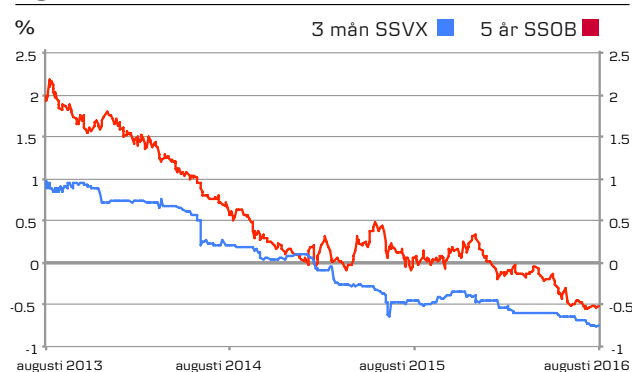
Nu kan det kanske upplevas som att gå händelserna i förväg, men i år passar uttrycket osedvanligt väl. Efter att britererna på midsommarafton överraskande röstade sig själva ut ur den Europeiska Unionen förutsåg många (däribland vi själva) att det realekonomiska höstmörkret skulle breda ut sig över öriket. Nog tog det brittiska pundet, börserna och en del förtroendeindikatorer en hel del stryk. Men nu, tre månader efter valet, kan vi åtminstone konstatera att alla de kommentatorer som såg framför sig en omedelbar recession har haft fel. Brittisk exportindustri och turism har tvärtom blomstrat och även mer inhemskt dominerade delar som detaljhandel och husmarknad håller sig stabila. Redan nu verkar således en realekonomisk brittsommar vara ett faktum.

På längre sikt finns det däremot tydliga skäl att vara mer orolig. Stora delar av brittiskt näringsliv riktar uppenbarligen om sina investeringsplaner från hemmaplan mot andra delar av Europa och världen. Utländska företag fortsätter också att uttrycka en stark skepsis mot nya investeringar i Storbritannien. Risken är därför inte att brittisk ekonomi omedelbart kollapsar. Snarare riskerar den att tyna bort i takt med att omvandlingen och nydaningen av näringslivet minskar. En del "Brexiteers" förväntar sig förvisso att bilaterala avtal snabbt ska kompensera för ett eventuellt tapp av EU-handel och -investeringar. Med tanke på att det tog Grönland mer än tre år att ta sig ur EU – där egentligen bara frågan om fiskekvoter var problematisk – är vår uppfattning att den synen inte är mer än en from förhoppning.

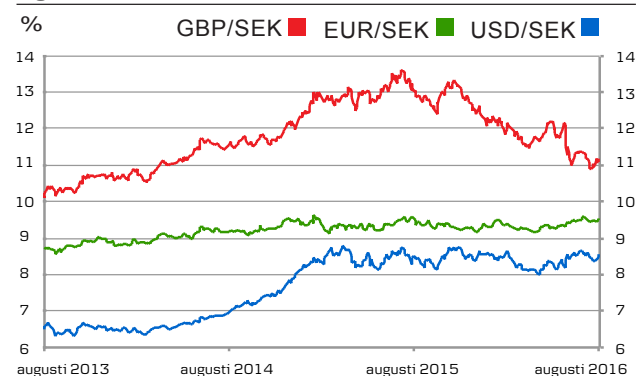
Då kronan anses vara kraftigt undervärderad mot de flesta valutor, och vi egentligen inte ser några andra drivkrafter, tror vi trots ovanstående att det brittiska pundet ska bli allt billigare; mot 10.33 på någon månads

sikt och mot 10.11 på ett års sikt. Mot Euron borde kronan samtidigt stärkas ned till 9.30 kortsiktigt och 9.10 om ett år. I USD-termer förväntar vi oss en mindre förstärkning i närtid – mot 8.30 – och mer tydligt – mot 7.71 – nästa sommar. Ränteläget lär vara relativt oförändrat, men det är värt att uppmärksamma att långa bindningstider har blivit allt billigare under sommaren.

Figur 13. Ränta

Figur 14. Valuta

Källa ränta och valutagraf: Danske Bank

Johan Freij
Affärsrådeschef
Skog och Lantbruk
Danske Bank i Sverige
Ansvarig utgivare
Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare. Skicka dem till: johan.freij@danskebank.se